



## **Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van elektriciteitscabine Prinsenhof in Gent**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Gent, gegeven op 24 mei 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 17 mei 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van elektriciteitscabine Prinsenhof aantoonde;

Overwegende dat elektriciteitscabine Prinsenhof als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De elektriciteitscabine Prinsenhof is de eerste realisatie die beschouwd wordt als representatief voor de vormentaal van Marie-José Van Hee. Zij bekleedt een enigszins aparte maar prominente plaats in de recente architectuurgeschiedenis van Vlaanderen, tussen verschillende stromingen in. Haar oeuvre sluit aan bij het postmodernisme in het herwaarderen van de historische stad, de hernieuwde belangstelling voor de zintuiglijke en labyrinthische kwaliteiten van architectuur, en de tendens om architectuur te beschouwen in haar autonomie. Dat laatste heeft ze, net zoals de uitgezuiverde, ornamentloze vormgeving, ook gemeen met stromingen als het neorationalisme en de Nieuwe Eenvoud. De gevoeligheid voor context kan dan weer gelinkt worden met het kritisch regionalisme.

Typische kenmerken van haar architectuur, die ook aanwezig zijn in de elektriciteitscabine Prinsenhof (representativiteit), zijn de ruimtelijke complexiteit en gelaagdheid met een centrale plaats voor de trap, het gebruik van de binnentuin (voorkoer) als onderdeel van het gebouw, het ingekeerde en geborgen karakter, het geslaagde evenwicht tussen architecturale autonomie en contextuele integratie, de eenvoud en de zintuiglijke materialiteit. Het onroerend goed is bovendien herkenbaar bewaard en is een zeldzaam voorbeeld van een publieke opdracht van de ontwerpster uit die periode. Het heeft ten slotte een hoge contextwaarde door het architecturale concept (integratie) en door de aanwezigheid van heel wat van Van Hees ontwerpen in de onmiddellijke omgeving.

De elektriciteitscabine Prinsenhof kadert ook in een typologische geschiedenis. elektriciteitscabines worden (in België vanaf circa 1911) gebruikt om hoogspanning om te zetten naar laagspanning en zo elektriciteit te distribueren. De architectuur die hiervoor gehanteerd wordt, bestaat enerzijds uit standaardontwerpen van de

elektriciteitsmaatschappijen. Anderzijds zijn er ook van in het begin pogingen geweest om deze gebouwtjes aan te passen aan hun context. In historische steden is er bijvoorbeeld een lange traditie om deze gebouwtjes een uitgesproken historiserende vormgeving te geven of om ze te doen verdwijnen in hun omgeving door aan te sluiten op de bestaande (woon)architectuur qua materiaal en gabarit. De elektriciteitscabine van Van Hee behoort tot deze laatste tendens, maar op een heel kwalitatieve manier,

#### BESLUIT:

**Artikel 1.** Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

elektriciteitscabine Prinsenhof, Prinsenhof in Gent, bekend ten kadaster: Gent, 15de afdeling, sectie F, perceelnummer 3382B.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

**Art. 2.** Het monument heeft architecturale waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

- 1° de elektriciteitscabine is een diephuis van twee bouwlagen en twee traveeën onder een zadeldak (rode stormpannen). De voorgevel ligt in het verlengde van de aanpalende woning aan Prinsenhof 8-8A, waardoor een onregelmatige, vierhoekige voorkoer ontstaat. Deze wordt aan de straatzijde afgesloten door een eenlaagse muur (links) en een ijzeren poort (rechts), aan de zijde van Prinsenhof 8-8A door een eenlaagse muur en hekwerk en aan de ander zijde door een tweelaagse muur tegen de zijgevel van Prinsenhof 4. Tegen de zijgevel van Prinsenhof 8-8A, naast de elektriciteitscabine, is ook een scheidingsmuur geplaatst. Links op de voorkoer bevindt zich een steektrap, die van de voorkoer wordt afgescheiden door twee verspringende muren van verschillende hoogte, elk met een ijzeren trapleuning;
- 2° de voorgevel van de elektriciteitscabine bestaat uit een puntgevel, geflankeerd door een kleine lijstgevel links ervan, boven het inkomportaal van de eerste verdieping. De gevel is vrij sober en gesloten uitgewerkt en wordt geleed door twee hoeklisenen. Ze wordt enkel geopend door een smal horizontaal venster (met glazen bouwstenen) net onder de puntgevel, en twee rechthoekige gevelopeningen (op de begane grond van de rechtertravee en op de eerste verdieping van de linkertravee), die toegang geven tot de inkomportalen. Op de eerste verdieping is de deur gelegen in de westelijke zijgevel van de rechtertravee, op de begane grond bevindt zich een drieledige ijzeren deur in het verlengde van de gevelopening, met links en rechts ervan nissen. Boven deze deur is een identiek horizontaal venster aangebracht als onder de puntgevel;
- 3° de gevelafwerking bestaat uit een ruwe bepleistering (beraping), lichtgrijs in de massa gekleurd en afgewerkt met blauwhardstenen plinten en betonnen dekstenen, en met witte Carraramarmer ter omlijsting van de puntgevel. De trap is gegoten in beton en de voorkoer is geplaveid met betontegels. Het hek en de poort (beide in smeedijzer) hebben verticale spijlen, één horizontale regel op circa 2 meter hoogte en één regel onderaan (bij de poort verbreed tot op dezelfde hoogte als de blauwe hardstenen plint van de aanpalende muur). Naast de poort, op de muur aan de straatzijde is een naambord aangebracht met de letters E.G.W. (volledig in marmer), dat deels bewaard is.

**Art. 3.** Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Elke aanpassing of nieuwe functie moet de beschermde erfgoedwaarde, -kenmerken en -elementen respecteren en ondersteunen. Bewaren gaat daarbij voor vernieuwen. Dit veronderstelt in de eerste plaats vakkundig onderhoud en conserverende ingrepen. Indien restauratie of vervanging noodzakelijk blijkt, is het aangewezen de historische toestand te hernemen, indien nodig op basis van bouwhistorisch onderzoek;
- 2° indien verluchttingsroosters nodig zijn, is het aangewezen deze aan te brengen in de achtergevel. Indien de glazen bouwstenen in de voorgevel vervangen moeten worden door verluchttingsroosters, dient dit te gebeuren met respect voor de erfgoedwaarde, erfgoedkenmerken en erfgoedelementen (behoud van de bestaande gevelopeningen en indeling ervan);
- 3° verder is het aangewezen:
  - a) het ijzeren hekwerk en de poort terug in Baskisch rood te schilderen;
  - b) het marmeren naamplaatje aan de afsluitingsmuur aan te vullen (reconstructie);
  - c) opnieuw een lindeboom te planten voor de elektriciteitscabine, op de oorspronkelijke plaats.

**Art. 4.** De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

**Art. 5.** Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
  - a) het verwijderen, vervangen of wijzigingen van het dakvolume, de dakbedekking, de dakconstructie en gootconstructies;
  - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, oculi, poorten, inclusief de beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
  - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekend gemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4m<sup>2</sup>;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
  - a) het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
  - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;

- c) het terugplaatsen van een lindeboom naast de trap op de voorkoer, en nadien het vellen of beschadigen van die boom, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van die boom tot gevolg kan hebben;
- d) het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m<sup>2</sup> of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m<sup>2</sup>, met uitzondering van verhardingen geplaatst binnen de straal van 30 m rond een vergund of een vergund geacht gebouw.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

**15 JUNI 2018**

Brussel,

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,



Geert BOURGEOIS